

Sygn. akt I Ca 321/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 grudnia 2013r.

Sąd Okręgowy w Elblągu I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSO Krzysztof Nowaczyński

Sędziowie: SO Ewa Pietraszewska (spr.)

SO Teresa Zawistowska

Protokolant: st. sekr. sąd. Danuta Gołębiewska

po rozpoznaniu w dniu 04 grudnia 2013r. w Elblągu

na rozprawie

sprawy z powództwa T. Z.

przeciwko Skarbowi Państwa – Zakładowi Karnemu w I.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Iławie

z dnia 27 sierpnia 2013r. sygn. akt I C 698/12

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym (pkt I) i zasądza od pozwanego Skarbu Państwa – Zakładu Karnego w I. na rzecz powoda T. Z. kwotę 1.000 zł (słownie: jeden tysiąc złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 18 grudnia 2013r. do dnia zapłaty;
2. oddala apelację w pozostałym zakresie;
3. przyznaje adwokatowi J. G. kwotę 73,80 zł (siedemdziesiąt trzy złote osiemdziesiąt groszy) tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi w postępowaniu apelacyjnym z urzędu.

Sygn. akt I Ca 321/13

UZASADNIENIE

Powód T. Z. wniósł o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa - Zakładu Karnego w I. kwoty 74.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia orzeczenia do dnia zapłaty oraz zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu wskazał, że w Zakładzie Karnym w I. przebywał od kwietnia 2001r. do kwietnia 2011r. W przedmiotowej jednostce penitencjarnej nie zapewniono mu odpowiednich warunków bytowo -sanitarnych. Nie była zapewniona powierzchnia 3 m² na jednego osadzonego, z czym się wiązał utrudniony dostęp do urządzeń sanitarnych, które ponadto nie były w sposób właściwy oddzielone od pomieszczenia przeznaczonego do spania, odpoczynku i spożywania posiłku. Ponadto występowały ograniczenia w kąpieli do jednej na tydzień przez 5 minut, w ciągu dnia na 2 godziny była wyłączana energia elektryczna, jak również w nocy od 23 do 6 rano, zaś w dni wolne - od godziny 1 do

6³⁰. Powód podniósł także, że nie było odpowiednich urządzeń do prania i suszenia odzieży, środków do utrzymania higieny osobistej i czystości celi, rozmowy telefoniczne były limitowane do 5 minut w tygodniu, a chleb nie posiadał odpowiednich oznaczeń. Nadto powód podkreślił, że został umieszczony w celi z osobami palącymi, a w zakładzie karnym brak było jakiejkolwiek form resocjalizacji.

Pozwany Skarb Państwa – Zakład Karny w I. wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu swojego stanowiska wskazał, że zgodnie z ewidencją, która jest prowadzona dopiero od września 2008r., powód przebywał przejściowo w celach przeludnionych w okresach: 18.09.2008r. - 22.11.2008r., 23.11.2008r. - 23.12.2008r., 02.01.2009r. - 05.01.2009r., 19.02.2009r. - 20.02.2009r., 11.02.2010r. - 13.02.2010r. i 23.02.2010r. - 11.03.2010r.. Ponadto wskazał, że we wszystkich celach wieloosobowych u pozwanego są wydzielone kąpiki sanitarne, zaś wszystkie węzły sanitarne są wyposażone w odpowiednie środki czystości. Pozwany przyznał, że budynki penitencjarne, w których przebywał powód, nie posiadają oddzielnej sieci zasilającej pomieszczenia cel w ciepłą wodę, jednakże osadzeni mają prawo do korzystania z kąpeli raz w tygodniu, która to kąpiel nie jest limitowana czasowo, a ponadto powód mógł otrzymać ciepłą wodę na swoje żądanie z punktu czerpania wody, za pośrednictwem oddziałowego. Potwierdził także, że z uwagi na przeciążenie sieci energetycznej, następuje u pozwanego czasowe wyłączenie obwodów gniazd wtykowych, ale maksymalnie do dwóch godzin i to w ciągu dnia. Pozwany ponadto wskazał, że nie jest prawdziwy zarzut związany z brakiem odpowiedniego wyposażenia w urządzenia do prania i suszenia odzieży oraz utrzymania higieny osobistej i czystości w celi, bowiem każda cela jest wyposażona w łóżko, taboret, szafkę oraz każdy osadzony wyposażony jest w odpowiednie środki higieniczne. Jednocześnie pozwany podniósł, że w każdej celi jest odpowiednie natężenie oświetlenia, zgodne z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, czas rozmów telefonicznych również jest zgodny z przepisami, zaś pieczywo wydawane powodowi spełniało wymogi przewidziane rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 lipca 2007r. w sprawie znakowania środków spożywczych. W ocenie pozwanego, nieprawdziwe są też twierdzenia dotyczące osadzenia powoda w celach z osobami palącymi.

Pozwany w piśmie z dnia 07 listopada 2012r. podniósł nadto zarzut powagi zarzut osądzonej, albowiem powód już występował przeciwko pozwanemu z identycznym - jego zdaniem – roszczeniem, związanym z żądaniem zadośćuczynienia za warunki bytowe, a to w sprawie I C (...), toczącej się przed Sądem Rejonowym w Iławie. Z ostrożności procesowej pozwany podniósł także zarzut przedawnienia roszczeń powoda za okres od dnia 01 kwietnia 2001r. do dnia 08 sierpnia 2009r. - na podstawie art. 442⁽⁽¹⁾⁾ §1 k.c.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 27 sierpnia 2013r. Sąd Rejonowy w Iławie oddalił powództwo T. Z. o zapłatę, orzekł o nieobciążaniu powoda kosztami procesu i przyznał adwokatowi J. G. kwotę 120 zł plus podatek Vat - tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu.

Rozstrzygnięcie to było wynikiem następujących ustaleń i wynikających z nich wniosków:

Powód był osadzony w Zakładzie Karnym w I. od dnia 01 kwietnia 2001r. do kwietnia 2011r. W tym czasie odbywał karę pozbawienia wolności w celach, w których było tzw. przeludnienie (przypadała mniejsza powierzchnia na jednego skazanego, niż 3 metry kwadratowe), a to w okresach: 18.09.2008r. - 22.11.2008r., 23.11.2008r. -23.12.2008r., 02.01.2009r - 05.01.2009r., 19.02.2009r. - 20.02.2009r., 11.02.2010r. -13.02.2010r. i 23.02.2010r. - 11.03.2010r., na podstawie odpowiedniego zarządzenia Dyrektora Zakładu Karnego. Cele w Zakładzie Karnym w I. są wyposażone w niezbędny sprzęt w postaci łóżek, taboretów, szafek, jest wydzielony kąpik sanitarny; każdy osadzony otrzymuje środki czystości i higieny osobistej, zgodnie z obowiązującymi w tym względzie przepisami. Każdy osadzony ma prawo do kąpeli w łaźni raz w tygodniu, podczas kąpeli następuje wymiana pościeli, ręczników oraz ubrań, ponadto co miesiąc osadzeni otrzymują środki czystości oraz higieny osobistej. Cela nie posiada wyposażenia w postaci urządzeń do prania i suszenia. Osadzeni mają wydawane miski, w których mogą na bieżąco dokonywać prania ręcznego. W ciągu dnia, w sposób rotacyjny, w celach następują wyłączenia obwodów wtykowych na czas do 2 godzin, a także jest wyłączane oświetlenie w porze nocnej, po godzinie 22ej. Osadzeni mają prawo do korzystania z zajęć na świetlicy, a także z zajęć na boisku sportowym, według określonego grafika. Oświetlanie w celach jest badane przez

stosowne służby za pomocą odpowiedniego urządzenia i odpowiada przepisom, zaś blendy zamontowane na oknach wykonane są z materiału zapewniającego przenikliwość światła na poziomie co najmniej 80%. Sposób ich montażu oraz konstrukcja zapewnia również odpowiednią ilość świeżego powietrza. W celach jest zapewniona wentylacja grawitacyjna, kontrolowana przez odpowiednie organy zewnętrzne co najmniej raz w roku. Pieczywo do zakładu karnego jest dostarczane codziennie rano około godziny 8. Osadzeni mają prawo do korzystania z telefonu raz w tygodniu, przez 5 minut. Powód przebywał w celi nr 30 oddziału VI oraz w celach 6, 8, 14, 15 oddziału VII, które posiadały kąpiki sanitarne zabudowane płytą MDF do wysokości 2-2,3 m oraz w celach 3, 7, 17, 25 oddziału XV, które posiadały kąpiki sanitarne odgródzone pełną ścianą murowaną.

W pierwszej kolejności Sąd pierwszej instancji wskazał, że skuteczny okazał się podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia w stosunku do roszczeń powoda za okres od dnia 01 kwietnia 2001r. - do dnia 08 sierpnia 2009r. (powód nadał bowiem pozew w dniu 5.08.2012r.).

Wskazano, że zgodnie z treścią art. 442¹ k.c. roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże w każdym wypadku roszczenie przedawnia się z upływem lat dziesięciu od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę. Sąd Rejonowy podał, że w przedmiotowej sprawie powód przebywał w Zakładzie Karnym w I. w okresie od dnia 01 kwietnia 2001r. do kwietnia 2011r., zatem znany był mu podmiot i zachowanie tego podmiotu, powodujące szkody na jego osobie, jak również fakt zaistnienia szkody. W związku z tym roszczenie powoda przedawniło się za okres do dnia 05 sierpnia 2009r. Sąd Rejonowy wskazał nadto, że skuteczne podniesienie zarzutu przedawnienia, jest wystarczające do oddalenia powództwa, bez potrzeby ustalenia, czy zachodzą wszystkie inne przesłanki prawno - materialne uzasadniające jego uwzględnienie, a ich badanie w takiej sytuacji staje się zbędne.

Sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wskazał, że nie podzielił twierdzenia pozwanego, jakoby powód dochodził takich samych roszczeń, jak w sprawie niniejszej, już w sprawie I C (...), toczącej się przed Sądem Rejonowym w Hławie, w której to prawomocnym wyrokiem z dnia 03 sierpnia 2012r. oddalono jego powództwo. Dokonując analizy przedmiotu obu spraw uznał, że nie są to żądania tożsame.

Zdaniem Sądu Rejonowego, powód nie wykazał, aby w wyniku działań władzy więziennej doznał cierpień, które przekraczałyby zakres nieuniknionego cierpienia wpisanego w pozbawienie wolności. Nadto brak było w jego ocenie podstaw, aby uznać, że działania władzy więziennej naruszały przepisy prawa.

Odnosząc się do podniesionych w pozwie zarzutów, Sąd pierwszej instancji wskazał, że pozwany przyznał, iż powód okresowo przebywał w celach przeludnionych, jednakże odbywało się to zgodnie z obowiązującymi przepisami. Zgodnie z art. 248 k.k.w., a obecnie art.110 k.k.w., w uzasadnionych okolicznościach dyrektor zakładu karnego może umieścić skazanych na czas określony, nie dłuższy niż do 90 dni, w celach, w których powierzchnia wynosiła mniej, niż 3 m² na jedną osobę, o czym należało powiadomić sędziego penitencjarnego.

Uwzględniając zarzut przedawnienia, Sąd pierwszej instancji podkreślił, że powód przebywał w celach przeludnionych w okresie od 11.02.2010r. do 13.02.2010r. i od 23.02.2010r. do 11.03.2010r., co daje łącznie 20 dni, z przerwą dziesięciodniową pomiędzy jednym, a drugim osadzeniem w przeludnionej celi. Zatem niewątpliwym jest zdaniem tego Sądu, że fakt osadzenia powoda w przeludnionej celi był zgodny z w/w obowiązującymi przepisami prawa, jak również trudno jest w tej sytuacji dopatrzeć się krzywdy wywołanej przeludnieniem w celi, która to zaistniała po stronie powoda w tak krótkim okresie.

Co do zarzutów powoda w przedmiocie braku wydzielienia tzw. kąpików sanitarnych, nieodpowiedniego wyposażenia cel, braku środków czystości higieny osobistej oraz do utrzymania celi w czystości, czy też braku odpowiedniego oświetlenia w celach, to Sąd pierwszej instancji uznał, że nie znalazły one żadnego potwierdzenia w materiale dowodowym.

Wskazano w tym względzie, że kwestie te są objęte regulacją zarządzenia nr (...) Dyrektora Zakładu Karnego w I. z dnia 28 maja 2012r. w sprawie ustalenia porządku wewnętrznego w ZK w I. oraz zarządzeniem nr (...) Dyrektora Zakładu Karnego w I. z dnia 3.11.2011r. w sprawie zasad wydawania środków do utrzymania czystości pomieszczeń, w których przebywają osadzeni. Podkreślono, że są one także realizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami, co zostało potwierdzone zeznaniami świadka K. S..

Dalej wskazano, że pozwany potwierdził, iż w celach nie ma ciepłej wody oraz że dokonywane są wyłączenia prądu w ciągu dnia, na czas do 2 godzin, jak również w godzinach nocnych. Fakt włączeń prądu jest przedmiotem regulacji zawartych w zarządzeniu nr (...) Dyrektora Zakładu Karnego w I. z dnia 28 maja 2012r. w sprawie ustalenia porządku wewnętrznego w ZK w I.. W ocenie Sądu pierwszej instancji, czasowe wyłączenia prądu z uwagi na przeciążenie sieci energetycznej i to w sposób rotacyjny w ciągu dnia, nie stanowią niedogodności dla osadzonych w takim zakresie, że mogłyby naruszać ich dobra osobiste.

Nadto, w przekonaniu Sądu orzekającego brak jest podstaw do postawienia pozwanemu zarzutu działania niezgodnego z prawem w przypadku braku ciepłej wody w celi. Takiego obowiązku nie nakładają na pozwanego żadne uregulowania prawne, zaś wymóg zapewnienia osadzonym warunków do należytej higieny osobistej realizowany jest poprzez zapewnienie prawa do korzystania z kąpeli przynajmniej raz w tygodniu, zgodnie § 30 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonania kary pozbawienia wolności. Ponadto cały czas istniała możliwość, na wniosek osadzonego, korzystania z ciepłej wody, za pośrednictwem oddziałowego, z punktu czerpania wody.

Sąd pierwszej instancji uznał także, że nie znajduje pokrycia w materiale dowodowym zarzut braku prowadzenia przez pozwanego jakiegokolwiek resocjalizacji osadzonych. Zauważono, że powód w okresie od 19 czerwca 2004r. do dnia 3 października 2008r. był zatrudniony na 7/8 etatu jako pomocnik kucharza, co stanowi jeden z ważniejszych elementów procesu resocjalizacyjnego, ponadto każdy z osadzonych posiada możliwość doksztalcania się, czy to w kierunku zawodowym, czy też ogólnokształcącym, a także korzystania ze świetlicy, słowni, biblioteki - zgodnie z ustalonym grafikiem. W pozwanym Zakładzie Karnym funkcjonują także zajęcia artystyczne oraz warsztaty rękodzieła, co znajduje potwierdzenie m.in. w zeznaniach świadka K. S..

Brak było także - w ocenie Sądu pierwszej instancji - podstaw do uznania zarzutu powoda w zakresie jakości dostarczanego chleba i jego składu oraz osadzenia powoda w celach dla palących. Chleb jest dostarczany do ZK każdego dnia. o godzinie 8, podlega wydawaniu około godziny 11, a także podlega odpowiedniemu monitoringowi w ramach systemu (...), którym to są objęte wszystkie artykuły żywnościowe w Zakładzie Karnym w I.. Należy podkreślić, że żadne przepisy nie nakładają obowiązku oznakowania świeżości każdego kawałka chleba dostarczanego osadzonym. Ponadto podkreślono, że poza twierdzeniami samego powoda, nie ma jakiegokolwiek materiału dowodowego, potwierdzającego fakt jego osadzenia w celach dla palących.

W ocenie Sądu Rejonowego, na walor wiarygodności zasługują zeznania świadka K. S., które to uznał za logiczne i rzeczowe. W przedmiocie oceny zeznań świadków J. K. i P. K., wskazano, że świadek P. K. w swoich zeznaniach nie potwierdził żadnego z zarzutów powoda, zaś świadek J. K. w ogóle nie pamiętał podwoda i nie przyznał w swoich zeznaniach, że w ogóle był osadzony w jednej celi z powodem.

Sąd pierwszej instancji, na podstawie art. 302 § 1 k.p.c., wskazał, że pominął dowód z przesłuchania strony pozwanej, albowiem brak było przesłanek natury faktycznej wskazujących na to, iż dyrektor Zakładu Karnego w I. posiadał wiedzę w konkretnej, zindywidualizowanej personalnie sprawie, bo dotyczącej wprost powoda T. Z., co do okoliczności istotnych w przedmiotowej sprawie.

Wskazano nadto w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, że zgodnie z treścią art. 258 k.p.c. strona powołująca się na dowód ze świadków obowiązana jest dokładnie oznaczyć fakty, które mają być zeznaniami poszczególnych świadków stwierdzone i wskazać świadków tak, by wezwanie ich do sądu było możliwe. Zgłoszony przez powoda wniosek w piśmie z dnia 12 października 2012r. (pkt 1) o imienne wskazanie osób, z którymi przebywał powód jednocześnie

w jednej celi okresie osadzenia w ZK w I. ma - zdaniem Sądu pierwszej instancji - na tyle ogólny charakter, że trudno jest ustalić, udowodnieniu jakich okoliczności ma służyć. Należało przy tym domniemywać, że ewentualne osoby, wskazane przez pozwanego, miałyby być przesłuchane w charakterze świadków, jednakże brak jakiejkolwiek tezy dowodowej powoduje niemożliwość dokonania przez Sąd weryfikacji potrzeby przesłuchania zawnioskowanych świadków przez powoda. Dlatego też Sąd pierwszej instancji oddalił przedmiotowy dowód oraz dowód z zeznań w charakterze świadka W. W. uznając, iż prowadzone w ten sposób postępowanie dowodowe nie prowadziłyby do merytorycznego wyjaśnienia sprawy, a jedynie do zwłoki w rozpoznaniu sprawy.

Z uwagi na to, że powód został zwolniony z obowiązku ponoszenia kosztów sądowych i został mu przyznany pełnomocnik z urzędu, Sąd pierwszej instancji przyznał adwokatowi J. G. kwotę 120 zł (plus Vat) - tytułem wynagrodzenia za reprezentowanie powoda w sprawie, a to od Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Iławie. O kosztach procesu orzeczono zaś na podstawie art. 102 k.p.c.

W apelacji powód T. Z. zaskarżył powyższy wyrok w części, to jest co do punktu pierwszego.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na przyjęciu, że w czasie osadzenia w Zakładzie Karnym w I. nie doznał on krzywdy, jak i nie zostały naruszone jego dobra osobiste.

Wskazując na powyższe, skarżący wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części przez uwzględnienie powództwa w całości, ewentualnie o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Nadto domagał się przyznania kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym, które nie zostały zapłacone w całości lub części.

Motywuując swe stanowisko apelant podniósł, że Sąd pierwszej instancji w istocie nie zbadał kwestii naruszenia jego dóbr osobistych oraz stopnia i rozmiaru krzywdy, jakiej doznał. Pozwany jednoznacznie przyznał bowiem, że powód okresowo przebywał w celach przeludnionych i potwierdził, iż dokonywane były wyłączenia prądu oraz że w celach nie było ciepłej wody. Zdaniem powoda, nadmierne zagęszczenie celi, nawet okresowe, narusza dobra osobiste osoby osadzonej w zakładzie karnym. Nadto, w ocenie skarżącego, niewłaściwe warunki bytowe, wynikające m.in. z ograniczonego dostępu do kąpielni, środków czystości i higieny osobistej, telefonu, braku dostępu do ciepłej wody w celach, braku właściwie wydzielonego miejsca do załatwiania potrzeb fizjologicznych, braku pralni i suszarni, właściwej wentylacji, form resocjalizacji i pracy oraz niewłaściwe oświetlenie cel i oznakowanie pieczywa, czy konieczność przebywania z osobami palącymi, stanowią wystarczające przesłanki do uznania powództwa za zasadne.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o oddalenie apelacji w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu za drugą instancję.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje:

Apelację powoda T. Z. należało uznać za częściowo uzasadnioną.

Nie można bowiem było zaakceptować stanowiska Sądu Rejonowego, który przyjął, że nie naruszało godności powoda i odpowiadało humanitarnemu traktowaniu osadzenie go w przeludnionej celi przez okres 20 dni, to jest w okresie nie objętym zarzutem przedawnienia, a mianowicie od dnia 11 lutego 2010r. do dnia 13 lutego 2010r. oraz od dnia 23 lutego 2010r. do dnia 11 marca 2010r.

Nie ulega wątpliwości, że już samo nadmierne zagęszczenie celi może być kwalifikowane jako traktowanie niehumanitarne. Prawo zaś do godnego odbywania kary pozbawienia wolności niewątpliwie należy zaliczyć do katalogu dóbr osobistych podlegających ochronie. Działania naruszające te dobra mogą zatem rodzić odpowiedzialność Skarbu Państwa na podstawie art. 24 i 448 k.c. (tak: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2010r., sygn. akt II CSK 486/09, Lex nr 599534). Wymaga podkreślenia, że cela, w której osadzony był u pozwanego powód, była celą 6 – osobową, o powierzchni 20,95 m², a przebywało w niej okresowo do ośmiu skazanych. Zdaniem Sądu Okręgowego, zakres dolegliwości osadzonych w takiej celi osób przekraczał zakres ograniczeń i cierpień

uzasadnionych odbywaniem kary pozbawienia wolności. Okres osadzenia powoda w warunkach wyżej opisanych był wystarczającą podstawą do stwierdzenia, że naruszone zostały jego dobra osobiste, wobec czego służy mu roszczenie z art. 448 k.c. o zadośćuczynienie z tego tytułu. Wysokość zadośćuczynienia Sąd Okręgowy określił na kwotę 1000 zł, uwzględniając w szczególności stosunkowo krótki, bo jedynie dwudziestodniowy okres przebywania powoda w celi przeludnionej (w okresie nieprzedawnionym), co powodowało, że dolegliwość z tego tytułu nie była znaczna, ale także i to, że warunki te nie były nacechowane złą wolą strony pozwanej, a wynikały z ogólnej ówczesnej sytuacji więziennictwa w kraju. Ponieważ powód nie wskazał ani w pozwie, ani w trakcie postępowania innych, dodatkowych okoliczności, wpływających na rozmiar doznanego przez niego krzywdy, które to Sąd Okręgowy mógłby także uwzględnić przy rozważaniu wysokości zasądanego zadośćuczynienia, poprzestano więc na przyjęciu nadmiernego zagęszczenia celi jako zasadniczej okoliczności świadczącej o naruszeniu dóbr osobistych powoda w okresie od dnia 11 lutego 2010r. do dnia 13 lutego 2010r. oraz od dnia 23 lutego 2010r. do dnia 11 marca 2010r., determinującej zasądzoną w pkt I kwotę.

W pozostałym zakresie, w ocenie Sądu Okręgowego, apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie, gdyż Sąd pierwszej instancji słusznie uznał, że powód nie wykazał, aby pozwany naruszył jego dobra osobiste poprzez niezapewnienie mu innych, niż wyżej wymienione, warunków odbywania kary pozbawienia wolności.

Nie znalazły bowiem potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym zarzuty powoda w zakresie braku odpowiedniego wyposażenia w celach. Przeciwnie, z zeznań świadka P. K. wynikało, że celi, w której przebywał wraz z powodem, wyposażona była w nowe łóżka, taborety, stoły, szafki do trzymania naczyń i jedzenia, pojemniki do przechowywania rzeczy osobistych. Celi ta była więc wyposażona w sprzęt kwaterunkowy właściwy dla cel mieszkalnych z węzłem sanitarnym, określonym w treści załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych. Brak zaś było na tę okoliczność dowodów przeciwnych, świadczących o tym, że inne cele Zakładu Karnego w I., w których przebywał powód, odbiegały od tego standardu.

Za niezasadny należało też uznać zarzut braku intymności w pomieszczeniach sanitarnych w Zakładzie Karnym w I.. Pozwany okoliczności tej zaprzeczył wskazując, że cele, w których przebywał powód, to jest celi nr 30 oddziału VI oraz cele 6,8,14,15 oddziału VII posiadają trwałą zabudowę kąpielnic sanitarnych wykonaną z płyty MDF do wysokości 2-2,3 m, a cele nr 3, 7, 17, 25 oddziału XV mają węzły sanitarne odgródzone pełną ścianą murowaną. Również przesłuchani w sprawie świadkowie, tj. K. S. oraz P. K. potwierdzili, że cele ww. jednostki penitencjarnej posiadają kąpielnice sanitarne, które są oddzielone od reszty celi w sposób zapewniający intymność.

Zgodzić też należało się z Sądem pierwszej instancji, że gołosłowne okazały się twierdzenia pozwu, dotyczące braku odpowiedniej wentylacji w celach. Świadek K. S. zeznał przecie, że w celach znajduje się sprawna wentylacja grawitacyjna, a sprawność kanałów wentylacyjnych weryfikowana jest każdego roku przez firmę zewnętrzną. Brak było zaś dowodów przeciwnych, które podważałyby wiarygodność tej relacji.

Powód nie zaoferował też żadnych dowodów, które potwierdzałyby postawiony przez niego zarzut niezapewnienia osadzonym artykułów higienicznych i środków chemicznych do utrzymywania celi w czystości. Według pozwanego, wydawanie tych środków odbywało się zgodnie z odpowiednim zarządzeniem Dyrektora Zakładu Karnego w I. w sprawie zasad wydawania środków do utrzymania czystości pomieszczeń, w których przebywają osadzeni. Świadek K. S. podał, że każdy osadzony raz w miesiącu otrzymywał podstawowe środki higieny (w tym papier toaletowy, nożyk do golenia, mydło), przy czym część środków higieny wydawana była także na wniosek osadzonego (np. pasta do zębów, szczoteczka do zębów). Nadto osadzeni otrzymywali środki czystości w postaci pasty do podłogi i środka do dezynfekcji wc. Jak wynika z relacji tego świadka, powód pobierał środki wydawane co miesiąc, a na dodatkowe nie składał zapotrzebowania, z czego należało wnioskować, że nie odczuwał ich braku.

Podzielić należało stanowisko Sądu pierwszej instancji, że powód nie udowodnił w toku postępowania, aby w celach, w których przebywał, nie zagwarantowano odpowiedniego oświetlenia. Strona pozwana wyjaśniła, że oświetlenie cel było zgodne z obowiązującymi normami, a natężenie oświetlenia cel było badane na bieżąco. Przyznano, że w części cel

zakładu karnego zamontowano blendy na oknach, jednakże nie były to cele, w których przebywał powód. Świadek P. K. zeznał nadto, że cele u pozwanego posiadały odpowiednie oświetlenie, przy którym można było swobodnie czytać.

Słusznie zdaniem Sądu II instancji uznano, że nie potwierdziły się zarzuty powoda dotyczące braku resocjalizacji osadzonych w Zakładzie Karnym w I.. Z zeznań powoływanych wyżej świadków wynikało, że osadzeni mieli możliwość korzystania codziennie ze spacerów, przy czym na większości spacerniaków znajdują się boiska do siatkówki. Na terenie Zakładu Karnego w I. znajduje się biblioteka, hala sportowa, świetlica. Osadzeni mogli nadto uczestniczyć w zajęciach rękodzieła, zajęciach artystycznych, mogli się doksztalcać i uzupełniać wykształcenie (w tym ukończyć liceum). Co więcej, nawet sam powód potwierdził, że w Zakładzie Karnym w I. była możliwość gry w ping - ponga, w siatkówkę, a także wypożyczania książek z biblioteki.

Dalej, podniesiony przez powoda zarzut braku stałego dostępu do ciepłej wody - w świetle § 30 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno – porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności - należało uznać za bezzasadny ze względu na brak cechy bezprawności. Dodać można jedynie, że strona pozwana przyznała, że w celach mieszkalnych nie było ciepłej wody, zaznaczając, że wodę taką można było pobrać u oddziałowego. Co więcej, powód, w czasie, gdy pracował jako pracownik kuchni, mógł korzystać z kąpieli codziennie, po pracy.

Co do przyznania przez pozwanego, że w Zakładzie Karnym w I. dochodziło do czasowego odłączania energii elektrycznej w gniazdach wtykowych w czasie dwóch godzin w ciągu dnia i w godzinach od 23 : 00 do 6 : 00, to wskazać należy, że Sąd pierwszej instancji trafnie uznał jednak, że czasowe, mające miejsce głównie w godzinach nocnych, odłączanie energii elektrycznej, nie powodowało naruszenia dóbr osobistych powoda. Na podkreślenie zasługuje zresztą fakt, że sam powód nie wskazał, jak i czy w ogóle okoliczność ta wpływała na jego samopoczucie w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności oraz że jego stan można byłoby przyjąć za doznanie krzywdy w rozumieniu art. 448 k.c.

Również sam fakt braku widocznego na każdej kromce oznaczenia terminu przydatności do spożycia i pochodzenia pieczywa spożywanego w zakładzie karnym nie może powodować naruszenia dóbr osobistych osób osadzonych. Także sam powód nie uszczegółowił w trakcie procesu, jak ten fakt miał się przyczynić do naruszenia jego dóbr osobistych i jakich dóbr. Jednocześnie pozwany trafnie argumentował, że w przypadku żywienia zbiorowego nie miał on obowiązku znakowania środków spożywczych w przedstawiony wyżej sposób (porównaj: rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 lipca 2007r. w sprawie znakowania środków spożywczych – Dz. U. 2007, nr 137, poz. 966).

Odnosząc się do zarzutu osadzenia powoda w jednej celi z osobami palącymi wskazać trzeba, że brak jest informacji, w jakiej to celi powód miał przebywać z osobami palącymi. Powód wskazał jedynie, że od 2009r. w Zakładzie Karnym w I. egzekwowano zakaz palenia w celach. Skoro zatem zarzut przebywania w celi z osobami palący dotyczył jedynie okresu, który był objęty zarzutem przedawnienia, to nie mógł on zostać uwzględniony.

Wreszcie zauważyć należy, że pozwany przyznał, iż w zakładzie karnym limituje się rozmowy telefoniczne osadzonym, jednakże wyjaśnił, że odbywa się to zgodnie z regulaminem porządku wewnętrznego, ustanowionego zarządzeniem nr (...) Dyrektora Zakładu Karnego w I. z dnia 29 maja 2012r. Nawet jeżeli przyjąć, że powód odczuwał dyskomfort w związku z limitowaniem rozmów telefonicznych, to jest to taki element odbywania kary pozbawienia wolności, z którym powód powinien był się liczyć, popełniając czyn zabroniony, skutkujący koniecznością osadzenia go w zakładzie karnym.

Zważywszy na powyższe Sąd Okręgowy, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym i zasądził od pozwanego Skarbu Państwa – Zakładu Karnego w I. na rzecz powoda T. Z. kwotę 1.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 18 grudnia 2013r. do dnia zapłaty, także zgodnie z art. 481 k.c. W pozostałym zakresie apelacja powoda na podstawie art. 385 k.p.c. podlegała oddaleniu - jako bezzasadna, co znalazło swój wyraz w pkt II wyroku.

Na podstawie zaś § 19, § 6 pkt 6 w zw. z 12 ust. 1 pkt 1 i § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jednolity tekst Dz. U. 2013, nr 461) zasądzone zostało wynagrodzenie na rzecz pełnomocnika powoda świadczącego na jego rzecz pomoc prawną z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.